

Martigue (tot en el dpt. Bouches du-Rh.).

Però hi ha també *Leca*, poble o freguesia uns 6 km. al N. d'Oporto, allà on la carretera que porta a Maia travessa el *Leca*, riu d'uns 30 km. de curs, que des- aigua a l'Atlàntic 7 km. al NO. de la ciutat. *Lecca* és nom d'una gruta rocosa i una gran barrancada («to- bel») en el terme de la capital de la Mesolcina, vall de dialecte tessinès en els Grisons.²¹ El *Lech* és el més gran afluent de l'Alt Danubi que, naixent a la punta ENE. de Suïssa, hi desemboca cap a mig camí entre Ulm i Ratisbona; ara bé, segons Krahe aquest nom ja duia el nom de LICUS a l'antiguitat, però també LICCA; i hi ha un *Lika*, nom d'un riu i una comarca, ara en territori iugoslau, que potser correspon als *Ambi-lici*, tribu del *Noricum* que habitava entorn del riu avui dit *Gail*, afluent dreta del Drava (Caríntia).²² En fi *Lätkko* era una vella ciutat entre Tarifa i Barbate, de la qual prengué nom el famós Guadalete, afluent esquerre del baix Guadalquivir, que encara anomenen *Wadi Läkko* c. 1300.

Però tenim encara alguns noms que apunten més clarament cap al cèltic, o bé el Lepontic (que formava pont entre cèltic i sorotàptic). *Lecco* és una població important a l'extrem SE. del Llac de Como (en la qual Manzoni situa l'acció dels *Promessi Sposi*). Ara bé, menys d'un centenar de kms. a l'E. d'això, hi ha Peschiera vora el Llac de Garda, anomenat ARELICA, si fa no fa, en tres inscripcions antigues (és veritat que la *-a* només es llegeix en una, en l'altra *Arelit*, amb el final il·legible) i en la tercera abreujat en *A.*: o sigui que podia ser en realitat *ARELICCA, un poc deturpat com a *Ariolica*, *lita*, en el Ravennate i en la Taula de Peutinger.

Ara bé un ètimon *ARE-LICCA s'entendria en cèltic com 'a l'Est de la LICCA o penya', que correspon justament a la situació geogràfica de Peschiera, a l'Est de la rocosa península de Sirmione, que ja ens descrivia Catul, com demostrà Kuno Meyer (*Sitzungsber. Berlin* 1918-9, 374-6) i refrendà Weisgerber (*Sprache der Festlandk.*, 61, 192).

Que el mot va significar 'roca' en tenim, en llengua d'oc, no sols indicis toponímics (indirectes però coincidents), sinó també alguns testimonis directes, per més que siguin dispersos i poc nombrosos; avui prov. *leco* «sorte de piège que l'on construit avec une pierre plate, soutenue par des baguettes ou des épis de ble: traquenard, piège en général» (*TdF*); ja documentat amb aquest sentit, «*leca*: decipula», en el glossari Floretus, copiat cap al Baix Roine poc abans de 1400 (*PSW* IV, 349b); d'altra banda *lbéco* f. «grosse pierre» a l'Alt Lavedà (Cautarés i Baredja) (Rohlf, *Le Gc.*, § 419, p. 111);²³ i, per què no, el gc. pirinenc *lacarro* «grosse pierre platte» al Lavedà, Azun i Osau (Rohlf, *Le Gc.*, § 60, p. 27, i *ZRPh.* XLVII, 402); per més que això vagi junt amb el basc *xlakarra* «le gravier, l'aspérité du terrain» (Azkue I, 519); anàlogament hi ha un basc *legarr* «gravier, caillou, pier- raille», que J. Hubschmid admet com a manlleu del cèltic (en *Festschr. Jud.*, 1943, 268).

Val a dir, que aquí, al qui s'orienti cap a l'indoeuro-

peu, no poden deixar d'assaltar-lo bastants escrúpols, car no sols aquests mots bascos tenen un aire euskèric bastant marcat, sinó que no podem separar-los d'altres formes: *Lacarro* a Alaó en el S. X, i el tipus LAKÖRR que vaig demostrar com a ètimon del ribag. *Llaguarres*, de *La Quar* en el Berguedà (< *Il·la Corre*) i *La Corriu* (< *Lakorriz*) a l'Alt Cardener (*E. T. C.* II, 101, i I, 111-2): alternança vocàlica paral·lela a la dels sinònims bascos *malkor/malkarr*.

De tota manera hi ha el fet que existeix irl. *lech*, ky. *llech* f., bret. *lec'h* f. 'llosa de pedra' («stein- platte»), no sols documentats directament —ja a l'Edat Mitjana—, i avui gaèlic i irl. *leac* «flag-stone» (Vi. Henry, *Vocab. Etym. Bret.*, s. v.; McBain, *Gaelic Et. Dict.*), sinó avui molt freqüents en la toponímia d'Irlanda, Escòcia i el P. de Galles.²⁴ En conjunt estan d'acord Henry, McBain, Holder (s. v. *Lech*) i Pok. (*IEW*, 832.4) a fer venir tot aquest grup cèltic d'un indoeuropeu **ḗk-*, del qual sortirien així mateix el grec *πλάξ*, *πλακός*, «surface plate», isl. ant. *flāk*, *flaga*, a-al. ant. *fluoh* etc., si bé els uns només admeten un derivat precèlt. **ḗk-nā*, d'on gal **LICCA*, i altres també *ḗk-ā* (com el mot grec o l'al. *flach* 'aplatat') que hauria donat una base galla *LICA* (> *Arellica*), i un *lia* 'sòl del forn' del dolomític de la Vall de Fassa; i Pokorny creu que LICCA resulta més aviat d'una reduplicació expressiva;²⁵ això és el que dóna per cert JHubschmid en els seus treballs (*ZRPh.* LXVI, 62; *Boletim de Fil.*, 136, n. 20; *Sardische Studien*; *Pyr.-w. vorrom. Herkunfts*, 13; *FEW* v, 335).²⁶

En fi, si bé no mancarien bones raons per suposar que els mots del nostre grup III, sortissin del II (Krüger, *VKR* IX, 162; *Hochpyr.* A II, 79), i aquesta del grup I, això sembla molt problemàtic almenys per al III, en els quals hi ha bones raons per conformar-se amb la hipòtesi cèltica.

¹ Que, en efecte, hi ha una distinció entre els dos mots i coses es dedueix també del Dicc. de MGadea, que En Giner em recomana; encara que no coincideixen bé, tenim, doncs, la seguretat que aquí hi ha coneixement directe i que, en aquest cas, MGadea no copia sinó tracta d'explicar coses vistes: «*llach*, tinillo: receptáculo hecho de fábrica, en donde se recoge el mosto de la uva pisada en el lagar», «*trull*, lagar, jaraf: pequeño estanque o alberca en que, después de pisada la uva sobre unas tablas, se echa el mosto y raspujo para que cueza por algunos días; tiene una canalita en el fondo, por donde corre aquél a la tina o vasija en que se recoge, hasta echarlo a las cubas o tinajas». Ja no és tan clar si els detalls són prou ben vistos i redactats, ni si les dues descripcions corresponen del tot a un mateix nivell cronològic. —² En el fons, doncs, un metaplasme morfològic comparable a *PETRA LIMITARIS* > *pedra de llindar*, *CAPUT CRUCIS* mudat en *Cap de Creus*, *TURRES CULMINARES* en *Torre de Comares*, *Lac Frescal* en *Estany de La-Frescau*, *AREA (A)PRONIANI* > *Castell d'Era(m)prunyà* etc. —³ Fr. antic *lac* o *lai* 'fossa dels lleons', *lago de los leones* en el *Cuento de Otas*, en autèntic lleonès de princ. S. XIV;